

BRÁNA

měsíčník sboru Českobratrské církve evangelické
v Praze-Braníku

XXXII. ročník

číslo 4/duben 2026

VÍTEJTE!

PRAVIDELNÝ SBOROVÝ PROGRAM

Neděle	9.30	bohoslužby (1. neděle v měsíci rodinné, 3. neděle sv. večere Páně)
	14.00	bohoslužby „ <i>Společenství Kristovo</i> “
Pondělí	18.00	křesťanství (setkávání všech zvědavých, 2. pondělí v měsíci)
Úterý	7.30	modlitební setkání
	8.00	společné čtení nábožensky vzdělávací knihy
Středa	17–18	práce na skalce + posezení u kávy (od jara do podzimu)
	18.00	biblická hodina
Pátek	16–18	mladší i starší dorost a odrost
	18.30	mládež
Sobota	9–14	Siloe – pomoc lidem bez domova (1. a 3. sobota v měsíci)

DALŠÍ INFORMACE na předposlední straně časopisu

Obsah

Editorial	3	Zpráva faráře	12
Staršovstvo	4	Branka ke slávě	14
Zápis z 869. schůze 23. 3. 2026		Člověk Ježíš	17
Zpráva staršovstva	5	Rozjímání nad (b)děním	
o životě a stavu sboru za rok 2025		v Getsemane	
Zpráva za starší dorost/odrost	8	Jak to bylo s Galileem	21
Výroční zpráva		(část; dokončení v příštím čísle)	
Křesťanství 2025	10	Kontaktní informace, tiráž	27
Úterní čtení kř. literatury 2025	11		
Zprávy za rok 2025	11		
Chvilky obnovy pro ženy,			
Večery chval			

EDITORIAL

Milí bratři a sestry,

vítám vás u dubnové Brány! Pokud vás zaujala fotografie na titulní straně časopisu a přemýšlíte, kdy byla v Evenu k vidění takováto krásná instalace, ráda vám to osvětlím. Jednalo se o setkání s názvem Chvilě obnovy pro ženy, kterého jsem se poprvé zúčastnila a jsem moc ráda, že jsem tak udělala. Celý večer byl krásně připravený, ať už se jednalo o tuto vizuální stránku, natištěné zpěvníčky, malé dárečky, nebo (a to především) celý sestavený program. V něm se prolínaly společné chvály, modlitby, biblické čtení a zamyšlení i chvíle úplného ztišení. Tématem byla poušť a součástí bylo také krátké povídání sestry Aleny Heřmanové právě o dvoutýdenním pobytu v poušti. Musím říct, že vyprávění o této zkušenosti mě opravdu zaujalo a určitě by bylo nosné na celý večerní program, třeba v rámci Průsečíku, jak bylo někým navrženo. Tak třeba se dočkáme. ☺ Každopádně účast na Chvilí obnovy určitě doporučuji všem ženám. Ten název je, myslím, přiléhavý. Člověk může na chvíli odložit všechny starosti, zklidnit mysl a obrátit ji k Bohu v bezpečném prostředí plném přijetí. Kéž bychom si na to nacházeli aspoň malou chvilku v každém úspěšném dni.

V novém čísle Brány najdete opět různé výroční zprávy, třeba právě za Chvilí obnovy pro ženy, ale také za večery chval, již přejmenovanou Křesťanstinu, za starší dorost a také nejrůznější zprávy od pana faráře. V klidu si též můžete pročíst Zprávu staršovstva o životě a stavu sboru, která zazněla na posledním sborovém shromáždění.

Jako připomenutí proběhlých Velikonoc (kterým jsme se v březnovém čísle tolik nevěnovali) pro vás máme kázání od Davida Slabého, které zaznělo na bohoslužbách v Berouně.

A pro historické obohacení nalistujte článek Jak to bylo s Galileem od Aleše Drápala, ten zase zazněl v loňském roce na mládeži. Text je delší, proto jsme jej rozdělili a budete si ho moci dočíst v dalším čísle.

Přeji vám krásné jarní dny a příjemné čtení,

Eva Friedrichová

STARŠOVSTVO

Zápis z 869. schůze 23. března 2026

Staršovstvo se ke své 869. schůzi sešlo 23. 3. 2026.

- **Přítomni:** Tomáš Bedrník, Lukáš Drápal, Tadeáš Friedrich, Alena Heřmanová, Lída Holá, Iva Jungwirthová, Lubor Kolář, Michaela Trinity Mazná, David Nečil, David Slabý, Jan Jeroným Zvánovec, Tomáš Plhák (online)
- **Omluvena:** Jana Stralczynská
- **Duchovní úvod** obstaral Jeroným na téma odpočinku, zahájili jsme písní *Tvůj pane jsem* a modlitbou.

PŘÍPRAVA PRODEJE BARRANDOVSKÉHO BYTU

Významnou část schůze jsme věnovali přípravě prodeje bytu. Projednávali jsme, jakým způsobem dále postupovat. Věnovali jsme se otázce odhadů ceny a také časovému harmonogramu celé akce.

PRAKTIKANT

Bratr farář informoval, že u nás bude pro účel jáhenské praxe působit několik týdnů praktikant. Ten má jakožto zájemce o jáhenskou službu povinnost splnit několik týdnů praktické služby v některém sboru.

KONFIRMACE A KŘTY

Věnovali jsme se více aktuální podobě konfirmační a předkřestní přípravy, do které se letos zapojil vyšší počet účastníků. Skupina je různorodá jak věkově, tak i z hlediska předchozí zkušenosti. Setkávání tak probíhají v různých termínech a frekvencích.

NOC KOSTELŮ

Zabývali jsme se také přípravou Noci kostelů, která se uskuteční 29. května 2026. Diskutovalo se, jakým způsobem představit sbor návštěvníkům – vedle samotné budovy zazněl důraz především na přiblížení života společenství, například formou prezentace jednotlivých aktivit či tematických panelů. V programu se počítá také s hudebními vstupy v průběhu večera.

DALŠÍ

Diskutovali jsme o situaci v mládeži, kde patrně od září dojde ke změnám ve vedení.

Bratr kurátor nás informoval o dalším proběhlém setkání v rámci kurzu *Co by měl vědět každý presbyter*.

Stručně jsme se dotkli také témat audiovizuálního přenosu bohoslužeb, rekonstrukce fary či plánu na podzim opět zorganizovat výjezd staršovstva.

UPOZORNĚNÍ NA KURZ VÝPOMOCNÝCH KAZATELŮ

Po delší době se v Praze opět koná kurz pro výpomocné kazatele, který je podmínkou pro ordinaci ke službě v naší církvi. Jedná se o dvouletý kurz, který začíná v říjnu 2026. Více informací se lze dočíst na webu <https://akce.e-cirkev.cz/>.

zapsal Tadeáš Friedrich

ZPRÁVA STARŠOVSTVA

o životě a stavu sboru za rok 2025

Členů sboru k 1. lednu bylo 325, v průběhu roku přibylo 6 a ubylo 14 členů, z toho čtyři revizí kartotéky. Členů s hlasovacím právem je aktuálně 140.

Zemřeli: Noemi Rejchrtová, Eva Jůzová, Jaroslava Čujanová, Naděžda Dupalová, Vítězslav Prosek a Rut Nývltová.

Kromě toho měli rozloučení v kostele i lidé mimo sbor: Marcela Židlická a Ladislav Háva.

V krátké chvíli ztišení děkujeme Pánu Bohu za jejich život.

Pokřtěni byli: Radek Jan Brož a Johana Jenovéfa Zapletalová.

KAZATELÉ A BOHOSLUŽBY

Rok 2025 v branickém sboru byl opět rokem, kdy se střídali kazatelé. Sestra jáhenka Verunka Hájková u nás ukončila svou službu v červnu a bratr administrátor Tomáš Trusina o měsíc později, když na začátku srpna nastoupil do své funkce náš nový kazatel David Nečil. Sestře jáhence i bratru administrátorovi patří i zde znovu veliké poděkování za péči, kterou našemu sboru věnovali.

S nástupem bratra Nečila souvisí i zvláštní podzimní odpolední instalační bohoslužby, kterých se účastnilo pro loňský rok rekordních 170 lidí. Celkem proběhlo 68 bohoslužebných shromáždění našeho sboru, z toho 10 v Komunitním centru na Barrandově.

Kázáním při nich posloužili tito kazatelé a kazatelky: Alena Pechová, Aleš Drápal, Alžběta Slabá, Dalibor Antalík, Daniel Bartoň, David Nečil, Debora Hurtová, Dušan Bruncko, Jakub Drápal, Jan Amos Dus, Jiří Holý, Ladislav Zvolánek, Matěj Cepl, Matěj Opočenský, Michaela Bedrníková, Michal Šourek, Pavel Hejda,

Pavel Novotný, Pavel Sivák, Rut Nývltová, Tomáš Adámek, Tomáš Trusina, Verunka Hájková.

Odhadovaná průměrná účast na bohoslužbách meziročně poklesla: mimo letní prázdniny se nás scházelo v průměru přibližně 96, o letních prázdninách v průměru 47. Barrandovské bohoslužby mívají účast přibližně 20 lidí.

Jedna neděle v měsíci byla vždy rodinná s kázáním pro děti. Ve zbývajících týdnech tým nedělkářů zajišťoval dvě skupiny nedělní školy. V první polovině roku se témata odvíjela od Markova evangelia, v druhé se probíraly příběhy ze starozákonních knih Jozue až 1. Samuelovy.

Hudební doprovod bohoslužeb nejčastěji zařizovali varhaník Miloš Pechar a houslistka Milka Kovárnová. O většině rodinných nedělí hrála navíc také kapela. Po bohoslužbách byl prostor pro setkání, rozhovor a občerstvení v Evenu.

Děkujeme všem kazatelům, učitelům nedělní školy, všem hudebníkům, službám na bohoslužbách i na občerstvení.

STRUKTURA PRAVIDELNÝCH AKTIVIT

Struktura pravidelných aktivit sboru zůstala v roce 2025 v zásadě podobná jako v předchozích letech. Vedle nedělních bohoslužeb probíhala během roku i řada dalších pravidelných setkání. V neděli před bohoslužbami probíhaly ranní chvály. V úterý ráno se scházela modlitební skupina, následovaná společným čtením duchovní literatury. Ve středu probíhala biblická hodina a v sezóně se pracovalo na skalce před kostelem. Páteční odpoledne patřilo dětem a mládeži – scházely se skupiny dorostu, odrostu a mládeže.

Druhé pondělí v měsíci se konala přednášková setkání Křesťanstva. Spolu s organizátory a se souhlasem staršovstva jsme se rozhodli nově tento cyklus pojmenovat Průsečík. Tedy setkávání, kde se protínají různé pohledy, názory, svět a církev.

O většině pravidelných akcí vychází detailnější samostatné zprávy v březnovém či dubnovém čísle časopisu Brána.

Druhé a čtvrté pondělí se koná Potravinová banka pro potřebné na Zbraslavi v husitském kostele. Smyslem je alespoň trochu nakrmit hladové, a to jak jídlem, tak i nadějí, kterou můžeme sdílet.

Dvakrát se také konaly akce Chvilě vnitřní obnovy pro ženy a dvakrát Večer chval.

Nově se začala formovat skupina konfirmandů. Ti se scházejí ve středu od 17 hodin a v pátek od 14 hodin.

Od příchodu rodiny Nečilových se u nás schází také sbor dechových nástrojů Consonare, který již vystoupil při několika sborových akcích.

Všechny pravidelné akce zajišťuje velké množství vedoucích a organizátorů, kteří připravují duchovní programy, hudbu, hry pro děti, občerstvení, přednášky.

Dlouhodobě a pravidelně věnují svůj volný čas těmto aktivitám a patří jim za to velké poděkování.

V našem kostele se kromě nás v neděli opět pravidelně scházela církev Společenství Kristovo.

Náš kostel jsme také zapůjčovali organizaci Siloe, která pracuje s lidmi bez domova.

NEPRAVIDELNÉ A JEDNORÁZOVÉ AKCE

Proběhla také řada nepravidelných akcí:

Na faře našeho sboru se odehrálo několik brigád před začátkem rekonstrukce.

1. května jsme se setkali na sborovém dni s koncertem na zahradě sboru ve Hvozdnici.

31. května jsme se zúčastnili setkání pražského a ústeckého seniorátu v Řehlovicích.

V létě pak byla hlavní akcí sborová dovolená, která se tentokrát konala v Herlíkovicích v Krkonoších. Program měl podobu jako v minulých letech – jeho součástí byla ranní zamyšlení, večerní programy členů sboru a hostů, společné výlety i prostor pro neformální setkávání mimo běžné prostředí sboru.

Děkujeme všem, kdo se podíleli na organizaci a programu.

O Vánocích jsme se opět zapojili do akce Křesťanské Vánoce s vlastním perníkovým betlémem.

Dětská vánoční hra Andělské školení byla tentokrát převzata ze sboru od Salvátora a režie se nově ujala Zuzana Drápalová.

I vánoční hra vyžaduje značné úsilí řady lidí, kterým za ně velmi děkujeme.

Kromě sborových akcí také během roku proběhly dva tradiční letní tábory, vodácký tábor a puťák. Ty byly organizovány sdružením YMCA Braník, se kterým náš sbor dlouhodobě blízce spolupracuje.

V roce 2025 sbor pokračoval v podpoře nepálské studentky teologie Eashiky Kamar, podílel se na potravinové sbírce na Zbraslavi a byl partnerským sborem pro Středisko celostátních programů a služeb Diakonie ČCE. Časopis Brána vycházel opět měsíčně (s výjimkou letních prázdnin). Děkujeme dobrovolníkům na potravinové sbírce i redakci Brány.

STARŠOVSTVO

Staršovstvo se pravidelně setkávalo první pondělí v měsíci. Od srpna se do práce ve sboru zapojil bratr farář David Nečil; postupně převzal své oblasti služby a spolupráce se staršovstvem i dalšími spolupracovníky se dobře ustálila.

Kromě běžných záležitostí kolem provozu kostela, organizace bohoslužeb a řady dalších akcí byly významnou agendou staršovstva také sborové nemovitosti.

V souvislosti s úmrtím sestry Noemi Rejchrtové vyvstala nutnost řešit další využití fary v Hodkovičkách. Fara byla v nevyhovujícím stavu a bylo zřejmé, že před dalším užíváním vyžaduje rozsáhlou a nákladnou rekonstrukci.

Do rozhodování o tom, jak s farou naložit, vstoupil také fakt, že k nám od září nastoupil bratr farář David Nečil s rodinou. Druhou otázkou bylo, jak naložit s bytem na Barrandově, který rovněž není v uspokojivém stavu.

K tématu rekonstrukce fary a barrandovského bytu proběhla řada debat a úvah. Také jsme museli získat souhlas seniorátního výboru a synodní rady, což se podařilo. A kromě neformálních diskusí proběhla k tomuto tématu také dvě mimořádná sborová shromáždění. 8. června především kvůli změně rozpočtu, 5. října pak s tématem navýšení rozpočtu a otázkou prodeje barrandovského bytu. Říjnové sborové shromáždění schválilo rozpočet ve výši 11 milionů korun na rekonstrukci fary a zároveň prodej bytu, z jehož výtěžku bude možné rekonstrukci částečně financovat. Rekonstrukce probíhá od listopadu a prodej bytu bude možný po jejím dokončení.

SUMMOU

Když se ohlížíme za uplynulým rokem, vidíme mnoho různých akcí, setkání, rozhovorů, služeb i obyčejné každodenní práce, která tvoří život sboru. Mnohé z těchto věcí zůstávají nenápadné, a přece jsou důležité.

Jsme vděční, že po několika obtížných letech vnímáme určité uklidnění, byť cesta k úplnému zahojení je dlouhá a možná pouze s Boží pomocí.

Za vše dobré proto chceme především děkovat Bohu, který náš sbor provází a drží pohromadě.

Zároveň děkujeme ještě jednou všem, kdo věnují svůj čas, schopnosti i energii službě druhým a nesou společně odpovědnost za život sboru. Prosíme, aby nás Bůh provázel a vedl i v dalším roce, dával nám moudrost v rozhodování, trpělivost v práci a pochopení k sobě navzájem.

Vlídnost Panovníka, Boha našeho, buď s námi. Upevni nám dílo našich rukou, dílo našich rukou učin pevným! (Žalm 90,17)

ZPRÁVA ZA STARŠÍ DOROST / ODROST 2025-26

Starší dorost prošel v letošním školním roce několika změnami. Zatímco v minulém školním roce se tato skupina dětí nazývala „starší dorost“ a scházela se

v apsidě, od září 2025 se nově nazývá „**odrost**“ a schází se v malém sálku ve stejném čase s ostatními dorosty, to je každý pátek od 16:00 do 18:00. Věkové rozpětí dětí je 12–14 let. Děti se zúčastňují v počtu 5–9 účastníků. Vedoucí se zúčastňují v počtu 2–3. Starší dorost vedly Kateřina Zvánovcová, Michaela Mazná, Adéla Bedrníková, od září odrost vedou Jakub Bouška, Adéla Bedrníková, Madla Chadimová, Metoděj Zvánovec, s výpravami pomáhá Michaela Mazná.

Program: hra (často si ji odrostáci připravují sami), zpívání, duchovní program, sdílení + modlitba, svačina.

Tento školní rok si připomínáme Nový zákon. Zprvu jsme se soustředili na Ducha svatého, dále na církve a plynule pokračovali apoštolem Pavlem. Nechali jsme se inspirovat jeho horlivostí a misijním působením až do konce prvního pololetí. Ve druhém pololetí jsme začali nové téma s názvem „setkání s Ježíšem“. Postupně se budeme zamýšlet nad cca 12 biblickými postavami, které se setkaly s Ježíšem a změnilo jim to život. Téma je vždy pro odrost i oba dorosty stejné, v každé skupině ovšem s důrazy a výstupy přizpůsobené věku dětí. Snažíme se pomocí různých aktivit opakovat i ostatní příběhy z Bible a stále motivujeme ke čtení a k práci s vlastní Biblií.

V minulém roce se uskutečnilo také několik víkendových a jednodenních i vícedenních akcí. Některé byly samostatně pro odrost, jiné společně s dorosty. Na těchto akcích je větší prostor k navazování užšího vztahu vedoucích s dětmi a dětí mezi sebou navzájem, k rozhovorům a k prožívání společenství mezi sebou a s Bohem.

Snažíme se vytvořit prostředí, kde se všechny děti bez rozdílu budou cítit přijímány, kde nebude dáván důraz na výkon, ale každé dítě si bude moci prožít pocit jedinečnosti a přijetí. Kde se děti k sobě navzájem budou chovat laskavě a kamarádsky. Snažíme se vytvořit partu dětí, které budou mít společné zážitky, které se budou na sebe každý týden těšit. Snažíme se vytvořit prostředí, kde se děti mohou setkat s Bohem, chceme pomoci dětem najít Boha, vytvořit si osobní vztah s Ním a ukázat jim, ač nedokonale a pouze dle našich schopností, vědomostí a zkušeností, jak víru žít v běžném životě. Snažíme se ukázat dětem, co nám vztah s Bohem dává, co znamená pro nás a co může znamenat pro lidi okolo nás. Snažíme se dětem vtisknout základní křesťanské principy a reálie hrou a zábavnou formou.

za tým odrostu
Adéla Bedrníková

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Křesťanština 2025

Každé druhé pondělí v měsíci od cca 18.30 se v Evenu ČCE schází Křesťanština určená duchem mladým, kteří se chtějí rozvíjet, zrát a zkoumat křesťanský svět. Velmi náročný rok 2025 plný turbulencí (způsobených nejen výměnou kazatele sboru...) s sebou přinesl 10 setkání i intenzivní diskuse o názvu Křesťanština.

V lednu jsme zahájili prevencí mozkové mrtvice. Proč tak zoztra? Protože s Verunkou Hájkovou jsme větrali cosi zatuchlého v našem sboru, její přítomnost působila nejen na mě jako čerstvý a čistý vánek. Infarkt mozku (neboli mrtvice) může přijít po mnohem slabších šocích než, kterým jsme společně prošli v roce 2024... Může se mylně zdát, že mrtvice je nebezpečná primárně dříve narozeným bratřím a sestram. Nebo se mylně počítá s tím, že výraznější a depresivnější mají být obavy z infarktu mozku... Zdeněk Vejvoda z Centra Aktivačních Programů (CAP) pro Praha 8 nám přijel pomoci s prevencí a vyvrátit naše mylné předpoklady... Nejen že jako čerstvý štíhlý a vysportovaný šedesátník prošel nejtěžším atakem mrtvice, ale nyní je sobestačný a díky společně stráveným tréninkům paměti je schopen k nám přes celou Prahu dojet. Je radostí být svědkem takové efektivity společných Memory Joggings, mnemotechnik a Mindfulness, které jsem v CAP během COVIDu pro podobné klienty CAP vedla.

Únorové setkání proběhlo skutečně infarktově pro všech 20 přítomných na téma ukrajinská válka – drony a zkáza... Jiří Michalička, coby předseda a investor Spolku pro vědu a výzkum (SVV), nás na základě hlasování zavalil svými znalostmi a zkušenostmi z ukrajinské války. Předložil nám i své předpoklady na dlouhotrvající konflikt našich sousedů – že budou Ukrajinci bojovat déle než za druhé světové... Prevence proti takové zkáze? Následně jsme čelili nelehké situaci v Africe, a to z několika úhlů pohledů: z Vysočiny k nám přijel manžel naší Romanky v podobě ředitele africké aktivity Bryle pro Afriku, ze Smíchova k nám dorazil bývalý farář kostela Na Doubkové Mároš Elperyn se svou misí do afrického slumu. Navíc nás sestra Alena Heřmanová vzala do Egypta na cestu pouští mezi beduíny. Docestovali jsme s bratrem Poppem do zamrzlého Švédska, až jsme skončili s Verunkou v Tibetu. Na jediné Křesťanštině jsem nemohla být z důvodu svého operace pravého kolene. To zrovna Alenka Pechová, kazatelka reformovaného maďarského sboru, všech 20 přítomných (což je celoročně průměrný počet přítomných Křesťanštiny) navrátila k sobě samotným. Povídalo se o jednotlivých osobnostních poruchách. Uzavřel se tak kruh a my jsme se navrátili k vlastní prevenci poruch a nemocí – zdar, ať se všem daří v dalším roce.

Úterní čtení duchovní literatury 2025

Každé úterní ráno od cca 8.30 navazuje na modlitební setkání čtení duchovní literatury.

Rok 2025 byl unikátní tím, že jsme se scházeli v počtu cca 3 až 9 lidí. Rút nám bude velmi chybět, bez ní stačí že jeden z nás, čtenářů nedorazí, a již nemusíme zvládnout vůbec číst – pro nízký počet přítomných.

Současně jsme jednu publikaci četli se třemi faráři. Jarda ji vybral a rozečetl s námi, Verunka s námi četla znovu od začátku a ve finále? To s námi začal číst nově zvolený farář David – opět tedy od začátku. Guy Gilbert nás ve svém díle Štěstí – jak ho najít, prožívat, sdílet – provází i překvapivými zdroji štěstí vedle těch notoricky známých... Překvapivě jsme sáhli následně po další jeho publikaci v podobě Tváří v tvář utrpení. Mou přirozeností je pozitivní myšlení, a tak se těším, že se v následujícím roce z tohoto utrpení pročteme k navazující publikaci Guy Gilberta *Odpuštění*. Amen.

Zuzka V. Pavlíková

ZPRÁVY ZA ROK 2025

CHVÍLE OBNOVY PRO ŽENY

V loňském roce se konaly v našem sboru již třetím rokem Chvíle obnovy pro ženy. Konají se dvakrát či třikrát ročně, nejčastěji na jaře a na podzim, a to v sobotu v podvečer. Na jejich přípravě se podílí asi pět žen/sester.

Nejde ani tolik o akci, jako spíše o nabídku prostoru; prostoru k usebrání, času odpočínutí a načerpání nových sil. Odpočínutím je myšleno zejména odpočínutí od všemožného konání, zařizování, starání se, ale i klopýtání, nedostupnosti, nezvládnání – a to jak fyzického, tak duchovního –, které tak dobře (jako ženy) známe. Během této chvíle odkládáme naše všemožná břemena při ztišení, přičemž využíváme i symbolická vyjádření. Přijímáme obnovu sil, naděje a také naší víry skrze inspiraci z příběhů žen z Písma, skrze modlitby, písně vyznání i chval. Tento prostor také nabízí vzájemnou podporu skrze sounáležitost ve společenství i skrze obdarování.

VEČERY CHVAL

V loňském roce se uskutečnily tři večery chval (a modliteb). Konaly se vždy ve středu večer, bezprostředně po biblické hodině. Jejich účelem je zastavit se uprostřed týdne a nabídnout soustředěný čas ke společnému chválení a oslavě Boží,

k hlubšímu vnímání Boží velikosti, dobroty, moci a k přijetí povzbuzení pro náš život ve víře. Písně jsou prokládány texty z Bible, osobními i společnými modlitbami. Hudebníci, kteří se účastní příprav, tvoří malý, ale radostný tým napříč generacemi.

Miriam Žilková

ZPRÁVA FARÁŘE

Milí bratři, milé sestry,

byl jsem zvyklý psát pro sborové shromáždění zprávu faráře. Ale protože té se skvěle zhostilo staršovstvo, chtěl jsem napsat alespoň pár slov o tom, jak vidím sbor v Braníku jako přivandrovalec odjinud. Jenže jsem zjistil, že mě už pomalu taky postihuje nemoc mnoha farářů, kteří neví kdy přestat, a tak mi místo stručné zprávy z toho vylezlo celé kázání.

Nebudu to proto číst; kdo chcete, přečtěte si ho na tomto papíru.

Já jenom stručně poděkuji za to, že jste mě i celou naši rodinu přijali. Odcházet po osmnácti letech ze skvěle fungujícího sboru v Českých Budějovicích hodně bolelo. Ale byli jsme vřele přijati v jiném, skvěle fungujícím sboru, kde mě nepřestává ohromovat obětavost lidí, které jsem zde potkal, širě a pestrost sborových aktivit. A tak doufám, že se nám bude spolu dobře žít a že přispěju k radosti z evangelia, kterou můžeme společně sdílet.

David Nečil

Milé sestry, milí bratři,

jak vidí sbor v Braníku člověk, který přišel zvenku rovnou doprostřed? Jako mraveniště. Tolik se tu toho děje, tolik nových neznámých lidí, pohybu, událostí, očekávání. A ten dojem je ohromující.

Jenom malá poznámka – snad každou neděli se stává, že na bohoslužbách potkám člověka, kterého jsem tu ještě neviděl. A myslím, že to není dáno mojí ne úplně dokonalou pamětí.

Člověk se v tom napřed pokouší vyznat, zapamatovat si jména, pak si zapamatovat, komu už tyká a komu ne a nakonec se pokouší proniknout do toho, kdo je jak s kým příbuzný, což je tedy úkol spíš pro superpočítač.

Z toho, co se mi podařilo zachytit a do čeho proniknout bych chtěl zdůraznit dvě věci.

- 1) Braník je tvořený lidmi, kteří vědí, proč tu jsou. Asi by to mělo být v církvi samozřejmé, ale není. Braník je sbor, lidí, kteří vědí, že jsou tu díky Pánu Bohu, ale taky to, že právě je posílá k tomu, aby církve tvořili. Nepřeberné množství

aktivit, které bylo zmíněno v předchozích zprávách, stojí na dobrovolné práci těch, kteří každý týden organizují různá setkání, dávají své síly i čas o víkendu nebo v létě práci s dětmi, na mládeži nebo při přípravě sborové dovolené. Při hudebních vystoupeních, na Křesťanštině, která se nově bude jmenovat Průsečík, nebo na potravinové bance. Je to náročné, časově i na síly člověka. Je to poklad, který tento sbor má. Dobrovolná práce nemá jinou odměnu, než že člověk ví, že dělá důležitou věc. Nestojí na financích, a dokonce ani na vědku, kterého se člověk ne vždy dočká. Ale právě díky své pozici nováčka mohou vidět ten důsledek, který dává smysl. Děkuju za to všem, kteří tento sbor tvoří, nesou a vytváří prostor pro každého, který do něj může vstoupit.

- 2) Druhou věcí jsou vnitřní vztahy. Tam, kde se sejdou dva nebo tři... tam je Kristus uprostřed nich, doplnili bychom z Bible. Tam, kde se sejdou dva nebo tři... tam jsou různé názory, doplnil bych já. Různé vidění světa, zkušenost, řešení. Čím je společenství větší, tím jsou rozmanitější a větší i rozdíly a vidění světa. Mohli bychom říct – a přesto sbor v Braníku funguje. Ale já si myslím, že to by bylo málo. Troufám si říct: PROTO sbor v Braníku funguje. Tak je totiž společenství církve zamýšleno. Jako místo, kde se setkávají totálně odlišní lidé, a přesto se nejen snesou a unesou, ale společně si nasloučají a vytváří něco nového. Chce to hodně laskavosti a trpělivosti a vyjednávání a tolerance, která se tady taky děje každý den. Ale právě takhle odlišnost a různost dává Braníku dynamiku, vdechuje mu život.

Braník je dost unikátní společenství tvořené skrze víru těch, kteří do něj patří. Děkuju Pánu Bohu za to. A děkuju i za to, že můžu být u toho.

ZPRÁVA ZA BIBLICKOU HODINU

Biblická hodina se koná vždy ve středu od 18 hodin. Schází se nás mezi 5–15. Čteme postupně Matoušovo evangelium. Mluvíme o tom. Snažíme se tomu přijít na kloub. Někdy se i trochu hádáme. A máme radost, když nám něco z toho, co čteme, dojde a otevře nám to nový pohled na život, Pána Boha, budoucnost, církev a tak. Moc vás zveme, přijďte nebo si nás aspoň naladte na sborovém jitsi.

ZPRÁVA ZA MODLITEBNÍ ÚTERÝ A ZA ČTENÍ

V úterý, v nekřesťanskou hodinu v 7.30 se tu modlíme jako křesťané. Za ty, co něco bolí. Za to, s čím si nevíme rady. Za odvalu k životu, k překonání těžkostí. A taky hodně děkujeme – za naše životy, jeden za druhého, za tenhle sbor, za to, co nám díky Bohu došlo a učíme se vidět i věci, které míváme každý den jako zázrak.

K tomu nám pomáhá i společné čtení knížek Guye Gilberta, člověka se zajímavou životní zkušeností a hlubokou vírou, který nám zajímavým způsobem otvírá témata, která řeší každý z nás.

pokračování na straně 17 →

BRANKA KE SLÁVĚ

Milí čtenáři,

víte, co měl Pán Ježíš na kříži napsáno nad hlavou? Zkracuje se to písmeny INRI. Mnozí z vás ví, že? Ježíš Nazaretský, král Židů. (Zkratka je z latinského *Jesus Nazarenus Rex Iudæorum*.) Ježíš opravdu je král. A my víme, že nejen Židů. Je to Král králů, Boží syn. A o Božím království možná znáte i nějaká podobství. Je z nich zřejmé, že v Božím království to vypadá jinak, než bychom možná čekali. Ježíš to říká jasně: „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď _____ . Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“

A přece někdy zapomínáme, jak vypadá ta opravdová velikost a sláva. Já si občas připadám jako nula. Vystudovala jsem vysokou školu s červeným diplomem, to ano, to se počítá. Ale co dál? Je ze mě slavný lékař nebo vědec? Není. A ze spousty mých méně studijně nadaných bývalých spolužáků ano. Já jenom peru, uklízím, vařím... starám se o děti a domácnost, nic víc. Jako nějaká služka.

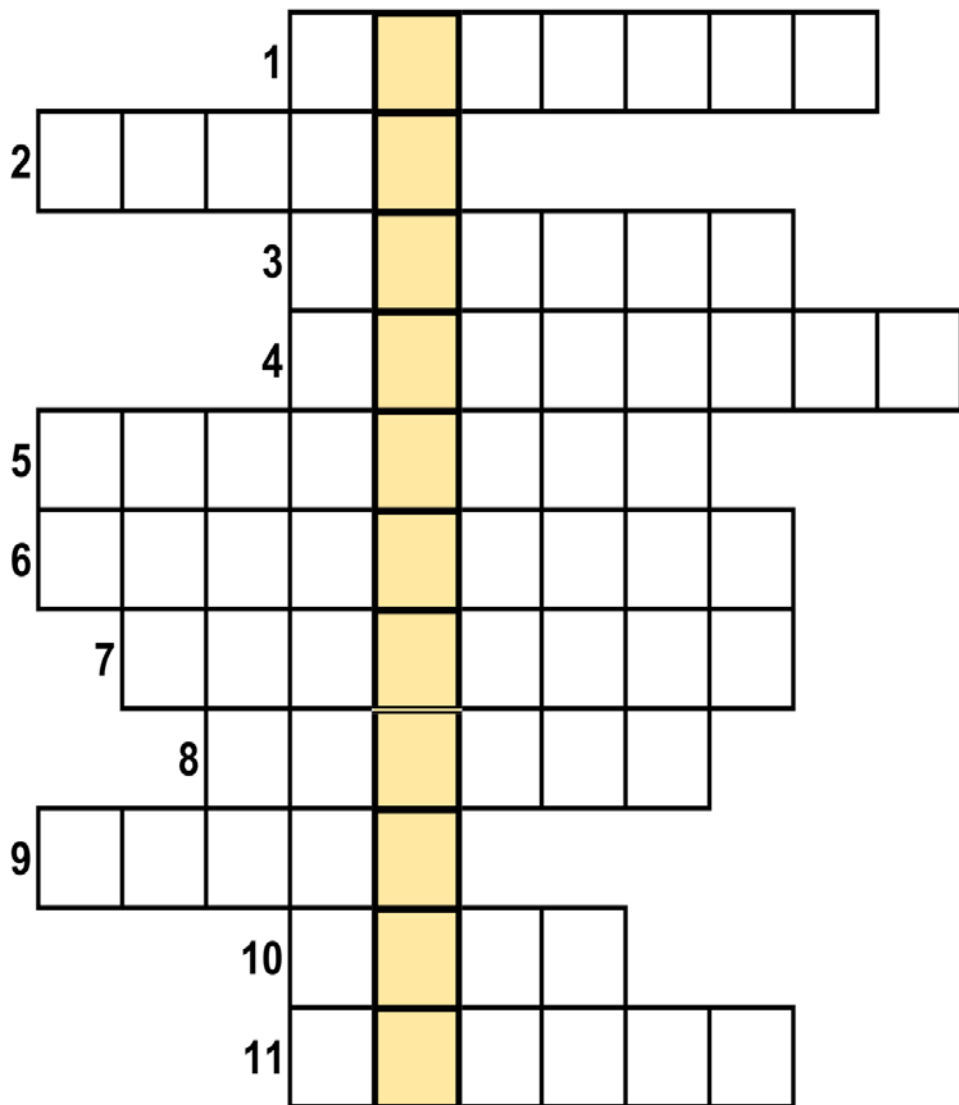
Ale vadí to? Neříkal Pán Ježíš, že přesně to máme být, jestli chceme být velcí? Že máme být služebníci? To samozřejmě neznamena, že je špatně být lékařem nebo vědcem. Nebo třeba prezidentem. Naopak. Je to velmi dobré. Ti slavní a vysoce postavení mají často možnosti být obzvlášť užiteční. Ale i oni musejí zůstat služebníky.

A tak si to všichni pamatujme. Klidně se snažme být velcí a slavní, ale ne pro svůj prospěch (natož abychom se mohli pyšnit nad ostatními), ale k větší slávě Boží a k druhým k užitku. A k Boží slávě můžeme dělat i ty zdánlivě malé nebo podřadné věci. I uklízet nebo psát domácí úkoly. Jeden můj oblíbený autor radí: „Dělej, co děláš.“ A to je moudřejší rada, než by se na první pohled mohlo zdát.

LEGENDA:

- 1) Místo, kde byl Ježíš ukřižován.
- 2) Římský místodržící, který vydal Ježíše k ukřižování.
- 3) Jaká byla koruna, kterou dali vojáci Ježíši k posměchu?
- 4) Ježíšova poslední slova byla: „Je“
- 5) Povolání či funkce Kaifáše, v jehož domě byl Ježíš souzen židovskou radou.
- 6) Zahrada, kde se Ježíš modlil a byl zatčen.
- 7) Odkud byl Josef, vlastník Ježíšova hrobu?
- 8) Doplň velikonoční píseň: „To anděl kámen“

- 9) Učedník, který zradil Ježíše.
- 10) Učedník, který Ježíše po zatčení následoval do veleknězova domu (a poté zapřel).
- 11) Řecký ryba, symbol křesťanů, akronym řeckých slov „Ježíš Kristus, Boží Syn, Spasitel“.

A ještě omalovánka:

ZPRÁVA ZA CONSONARE

Troubíme, co to dá. Z Královských Vinohrad jsme stáhli celou pražskou evangelickou trubačskou komunitu právě do Braníka. Scházíme se ve čtvrtek v 19 hodin v Evenu a ve 20.30 Na Jezerce. Bojujeme s notami a často s časovými možnostmi členů. Ale hodně nás to baví. Pro toho, kdo by si to chtěl zkusit s námi, nabízíme k zapůjčení trumpetu, pozoun nebo třeba lesní roh a rychlokurz nátisku. Momentálně hledáme šikovného hudebníka, který by to s námi vydržel, odmával nám rytmus a případně nás laskavě sprdnu, když nám to neladí.

ZPRÁVA ZA KONFIRMANDY

Začalo to jednou konfirmandkou Aničkou. Pak začali pršet další konfirmandi. Momentálně je nás 7–9 ve dvou skupinách. Žít víru je v dnešní době těžké. Být teenager taky. A dohromady je to někdy fuška. Tak nám prosíme držte palce.

ZPRÁVA O REKONSTRUKCI FARY

Obrázek někdy řekne víc než tisíc slov. Tak jsem pro vás připravil prezentaci, která vám představí různé části fary a kterou bychom mohli nazvat před a po, případně hledejte deset rozdílů.

- Poděkování za půjčku.
- Za rozhodnutí staršovstva.
- Za projekt Laca Matkovského.

ČLOVĚK JEŽÍŠ

Rozjímání nad (b)děním v Getsemane

Potom [po Hodu beránka a ustanovení svaté Večeře Páně] zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu. Tu jim Ježíš řekl: „Vy všichni ode mne této noci odpadnete, neboť jest psáno: ‚Budu bít pastýře a rozprchnou se ovce stáda.‘ Po svém vzkříšení však vás předejdu do Galileje.“ Na to mu řekl Petr: „Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti, že ještě této noci, dřív než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ Petr prohlásil: „I kdybych měl s tebou umřít, nezapřu tě.“ Podobně mluvili všichni učedníci. Tu s nimi Ježíš přišel na místo zvané Getsemane a řekl učedníkům: „Počkejte zatím zde, já půjdu dál, abych se modlil.“ Vzal s sebou Petra a oba syny Zebedeovy; tu na něho padl zármutek a úzkost. Tehdy jim řekl: „Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte se mnou!“ Poodešel od nich, padl tváří

k zemi a modlil se: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“ Potom přišel k učedníkům a zastihl je v spánku. Řekl Petrovi: „To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou? Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení. Váš duch je odhodlán, ale tělo slabé.“ Odešel podruhé a modlil se: „Otče můj, není-li možné, aby mne tento kalich minul, a musím-li jej pít, staň se tvá vůle.“ A když se vrátil, zastihl je opět spící; nemohli oči udržet. Nechal je, zase odešel a potřetí se modlil stejnými slovy.

Matouš 26,30–44

Milí učedníci,

Co všechno jsme už s Ježíšem zažili! Ta kázání, která pronikala až do srdce. Ta moudrá slova, která dokázala oslovit učence i obyčejné lidi. Uzdravení nemocných, zázraky, odpuštění hříčů... Je zřejmé, že tenhle člověk ví, co dělá. Víc než člověk. Lidé říkají, že je to prorok. Ale my jsme ho poznali ještě lépe: je to Boží Syn. Mesiáš.

Už to brzy přijde. Co přijde? To hlavní. To, kvůli čemu byl Boží Syn poslán na svět. Spása a vykoupení pro Boží lid. To, co zvěstovali proroci. To, co židovský národ očekával po dlouhá staletí.

A jasně – nebude to zadarmo. Když o tom náš Pán někdy mluvil, znělo to skoro děsivě. Zřejmě poteče krev. Možná někdo zemře. Ale Ježíši, my jsme s tebou. Věříme ti. A věříme, že to, co chystáš, stojí za každou obět.

A přece jen... v poslední době je s naším Mistrem něco jinak.

My mu slibujeme věrnost – a on nás ujišťuje, že ho stejně opustíme. Myslí si, že se zalekneme? Že utečeme, až přijde nebezpečí? Kolik jich bude? Desítky ozbrojenců? Stovky? Tisíce?

My jsme přece připraveni bojovat.

A až to vypukne, připojí se k nám celý Jeruzalém. Vždyť si vzpomeňte, jak lidé Ježíše vítali, když přijížděl na oslátku. Palmové ratolesti, jásot, nadšení.

Jenže teď je Ježíš... smutný. Znepokojený. Jako by ho tížilo něco, co si ani nedokážeme představit. Odchází se modlit. A říká nám jen: bděte se mnou.

Tak tedy čekáme.

Ale čekání je dlouhé. A noc je tichá. A tráva je měkká.

...

Učedníci usínají, a já přemýšlím o tom, čím pro ně Ježíš vlastně je.

Petr kdysi vyslovil velké vyznání: že Ježíš není jen další prorok, ale Boží Syn. Učedníci mu důvěřují. Mají k němu úctu – skoro posvátnou. A v Ježíšově případě je taková úcta namístě.

Jenže právě tady se objevuje zvláštní problém.

Zdá se, že ho nejsou zvyklí brát jako člověka.

Je v tom určitá ironie. Ti, kdo nejlépe tuší jeho božství, přehlížejí jeho lidskost.

Církev se v prvních staletích vyrovnávala s tím, jak může být Kristus zároveň pravý Bůh i pravý člověk. Ale v Getsemane nejde o teologickou hádanku.

Jde o něco mnohem obyčejnějšího.

Člověk, který vede druhé, který má autoritu, který je obdivovaný a respektovaný, může být také osamělý. Může mít strach. Může prožívat úzkost.

A může být těžké to vidět, i když o tom mluví docela otevřeně.

Je mnohem snazší pomáhat někomu, kdo je slabší než my. Někomu, kdo k nám vzhlíží. Ale pomáhat tomu, kdo je náš učitel, náš vzor, náš duchovní vůdce – to je mnohem těžší. U takového člověka očekáváme pevnost a jistotu.

A tak se může stát něco zvláštního: když takový člověk potřebuje naši blízkost, my to ani nepostřehneme.

Proto ta trapná scéna v Getsemanské zahradě. Ježíš úpí k Bohu – a učedníci spí.

Možná to nebyla jen obyčejná únava po dlouhém dni a slavnostní večeři. Možná v tom byla i bezradnost. Pocit, že tomu, co Ježíš prožívá, stejně nejde rozumět. Že je to něco příliš velkého, příliš hlubokého.

A když máme pocit, že problém druhého je pro nás příliš velké sousto, často uděláme tu nejjednodušší věc: stáhneme se.

Přitom někdy je potřeba jen jedno. Ne velká rada. Ne chytré řešení. Jen bdělá přítomnost. Jen být s druhým člověkem.

Ježíš v Getsemane nic jiného nežádá.

Ukazuje se, jak moc se realita liší od toho, co učedníci čekali. Oni čekali Mesiáše, který bude plný sebevědomí. Ale kousek od nich se modlí Mesiáš, který je zoufalý.

Nevědí, jak krátký čas je dělí od Kristova zvolání „Bože můj, proč jsi mě opustil!“ A to odloučení Syna od Otce začíná tady, na Olivové hoře. Boží Syn zanechán napospas svému lidství.

Před námi stojí osamělý člověk, plný obav a smutku. A jeho přání, aby ho minul hořký osud, přání, které je v protikladu k vůli Nebeského Otce, jeho lidskost jen podtrhuje.

Jeho modlitba je prostá.

„Otče, je-li to možné, ať mě tento kalich mine.“

Opravdová lidská prosba. Touha vyhnout se utrpení.

Ale modlitba nekončí tam. Pokračuje:

„Ale ne jak já chci – nýbrž jak ty chceš.“

Slova, která známe i z modlitby Páně. „Bud' vůle tvá.“

Právě tady, na začátku křížové cesty, můžeme pochopit něco podstatného. Boží Syn nepřichází zachránit svět svatou válkou. Ale tím, že se zcela odevzdá vůli Otce. I když ho povede na kříž.

Ježíšův vzor, vzor dokonalé poslušnosti, by se měl zásadně projevat v našich každodenních starostech.

Každý z nás někdy stojí ve své malé getsemanské zahradě. A nemusí hned jít o život.

Možná když máme říct nepříjemnou pravdu, a raději bychom mlčeli. Nebo když máme mlčet, i když jsme si svojí pravdou tak jisti.

Možná když máme přiznat vlastní chybu a omluvit se. Nebo když máme opustit.

Možná když máme přijmout odpovědnost, které bychom se nejraději vyhnuli, nebo vytrvat ve službě, která je těžká a vyčerpávající. Nebo něco uspokojivého opustit, když nám začíná být jasné, že naše místo je jinde.

V takových chvílích bychom nejraději prosili: Bože, ať se tomu vyhnu. Bože, ať to není potřeba. Ať se nějak změní okolnosti nebo pravidla, než abych tohle musel podstoupit.

A přesně to Ježíš v Getsemane říká. Ale nezůstane u toho.

Ne jak já chci – ale jak ty chceš.

To je základní postoj víry.

Ne že bychom neměli Bohu říkat o svých obavách. Naopak – Ježíš to dělá také. Ale víra nekončí u vyjádření našich přání.

Ve víře se skláníme před Boží vůlí.

Evangelista Lukáš uvádí, že se v té chvíli zjevil anděl a Ježíše posiloval. Ať je to pro nás připomínkou, že ani v největší úzkosti nejsme úplně sami. I když naši přátelé usnou nebo jsou nepřítomní. I když se úkol zdá nad naše síly.

Ježíše čeká ukřižování. Učedníci to zatím nedokážou přijmout. A my se jim vlastně nemůžeme divit.

Možná bychom také raději viděli silného, bojovného, neporazitelného Mesiáše. Generála, který vede legie andělů do předem vyhrané bitvy. Přistihuji se, že to si představuji, když se modlím „přijď království tvé“.

Na tuhle strunu úspěšně hrají různé filmy o superhrdinech. Prostě nám dělá dobře představa, že si „na ty padouchy“ někdo došlápne.

Jenže takový obraz by nás mohl snadno svádět k tvrdosti a k vlastní spravedlnosti. K víře, že síla nakonec je řešením.

Z vlastních životů i z lidských dějin dávných i nedávných víme, k čemu takový přístup vede. A jak cenné je mít vzor v Ježíši.

Ukazuje nám jinou cestu.

Cestu, která někdy vede údolím stínu smrti. Cestu, která vede přes malé i větší getsemanské zahrady našich vlastních životů. Cestu důvěry. Cestu pokory.

A na té cestě se znovu a znovu učíme modlit tak, jak se té noci modlil Ježíš:

Otče...

ne jak já chci,

ale jak ty chceš.

Amen.

David Slabý

JAK TO BYLO S GALILEEM

Původně program na mládež od Aleše Drápala nyní přinášíme také pro čtenáře Brány.

Lidé si dnes často myslí, že v minulosti byli lidé hloupější než dnes. Není pro to žádný důvod. Lidé dříve mysleli stejně dobře jako dnes. Měli ovšem k dispozici menší počet ověřených fakt. Nicméně z těch dat, která měli k dispozici, dokázali často obdivuhodně a překvapivě dedukovat. Možná lépe, než bychom to dokázali my dnes. Začneme od jednoho výroku Ptolemaia Alexandrijského.

To byl nejuznávanější astronom starověku. V jeho spisech stojí tato slova: *Pro astronomii by bylo daleko jednodušší, kdyby se Země otáčela okolo Slunce. To je ovšem z vědeckých důvodů nemožné.*

Proč si myslel Ptolemaios, že heliocentrický systém je nevědecký? Důvodem bylo, že se starověkým ani středověkým astronomům nepodařilo naměřit paralaxu u žádné hvězdy.

Pochopit, co je to paralaxa, je snadné. Vezměte tužku, držte ji v natažené ruce před očima a zadívejte se na jedno konkrétní místo. Když se budete dívat jedním okem a pak druhým, tak se toto místo bude zdánlivě pohybovat. To je tím, že se na onu tužku díváte každým okem odjinud. Paralaxa je úhel, který najdete u tužky, když ji spojíte jednou přímkou s jedním okem a druhou přímkou s druhým okem. No, a teď si představte, že se Země točí okolo Slunce a pohled ze Země o letním slunovratu odpovídá pohledu jedním okem na hvězdu, třeba Polárku, která odpovídá tužce. Druhé oko pak odpovídá pohledu o zimním slunovratu. Je logické, že v takovém případě se letní a zimní pozorování liší o paralaxu Polárky. Jenomže staří astronomové paralaxu naměřit nedokázali. Hvězdy jsou příliš daleko.

Řeknete si, že byli hloupí, že si mysleli, že jsou hvězdy tak blízko, že se jejich paralaxa dá naměřit. Jenomže oni věděli, že hvězdy daleko jsou. Už dávno před Ptolemaiem astronomové věděli, že Slunce je zhruba čtyřistakrát dále než Měsíc. To se změřit dá, stačí použít podobnost trojúhelníků. Takže Ptolemaia jistě napadlo, že hvězdy mohou být také třeba čtyřistakrát dále než Slunce. Jenomže nejbližší hvězda je dále než Slunce dvěstěsedmdesátisíckrát. A to už neočekávali.

Proč říkal Ptolemaios, že by to bylo pro astronomy jednodušší? Kvůli výpočtům. Protože když si myslíte, že se Mars otáčí okolo Země, i když se otáčí okolo Slunce, tak popsat jeho dráhu dá daleko více práce.

Myšlenka, že nejlepší výklad je ten nejjednodušší, to je něco úplně přirozeného. Ve filosofii se tomu říká Occamova břitva. A tak občas někoho napadlo, že by přeci jen to, co je nejpřirozenější z hlediska výpočtů, mohla být pravda. V pozdně středověké Evropě se jeden takový člověk této myšlenky držel celý život. Ten člověk se jmenoval Koperník. Byl to úspěšný politik, lékař, církevní

hodnostář, finanční teoretik, milovník staré řečtiny a matematik. A také astronom. Dožil se 70 let a o své vizi sluneční soustavy napsal dvě knihy. První byla dokončena, když mu bylo 40 a byl to takový stručný výklad, který existoval jen v několika opisech rukopisu. Jeden takový opis měl ve vlastnictví Tadeáš Hájek z Hájku. Koperníkovu hlavní dílo *De revolutionibus orbium coelestium* dostal prý autor do rukou vytištěné až v den své smrti. Prý už byl v kómatu, probral se a někdo mu jeho knihu vložil do rukou. Šťastně se usmál a vydechl naposledy. Stalo se to 24. května 1543 ve Fromborku.

Je otázka, zda to tak bylo. Není totiž vůbec jasné, zda svou knihu chtěl vydat. Prý se bál negativních reakcí. A my se budeme zabývat otázkou, koho se bál. Nebyl to papež. Jeden německý teolog roku 1533 uspořádal takový malý seminář pro papeže Klementa VII. a pár kardinálů, kde Koperníkovu teorii vyložil, a ti byli velmi zaujati a toho teologa za přednášky papež bohatě odměnil. Je zachován dopis jednoho z kardinálů, který Koperníkovi píše: *Dozvěděl jsem se, že jste nejenom mistrně zvládl objevy dávných astronomů, ale že jste dokonce vytvořil vlastní kosmologii, podle které se Země pohybuje a Slunce je ve středu vesmíru.* – A velice naléhavě a uctivě Koperníka žádá o zaslání jeho knihy.

Úplně jiná byla reakce protestantské strany. Melanchton, německý reformátor, asi nejvýznamnější spolupracovník Luthera, se o Koperníkových názorech dozvěděl a píše: *Jsou lidé, kteří si myslí, že je skvělé vymyšlet absurdní věci, tak jak to udělal nějaký polský astronom, který zastavil Slunce a rozpohyboval Zemi. Správný vládce by takové lehkomyšlné jednání neměl dovolit.*

Je to tak, že reformace, které za tolik vděčíme, s sebou nesla i určitou úzkoprsost, důraz na doslovnou interpretaci Písma. Takže pro biblicky orientovaného Melanchtona platilo, že Hospodin stvořil dvě světla na obloze, jedno pro den, jedno pro noc. A pak, byly tady verše z knihy Jozue, kapitola 10, verše 12–14: *Tědy mluvil Jozue k Hospodinu, v den, kdy Hospodin vydal Izraelcům Emorejce. Volal před očima Izraele: „Zmlkni, slunce, v Gibeónu, měsíci, v dolině Ajalónu.“ A slunce zmlklo a měsíc stál, dokud lid nevykonal pomstu nad svými nepřáteli. To je zapsáno, jak známo, v Knize Přírodního. Slunce stálo v polovině nebes a nepospíchalo k západu po celý den.*

Časem se stane, že se inkvizice z pověření papeže bude dovolávat takových míst z Písma. Jenomže, jak se budu snažit vysvětlit, bude to spíše pod tlakem kolegů vědců než církevních hodnostářů. V době života Koperníka se vzdělaný katolický klérus řídil spíše učením takových církevních otců jako byl Tertullianus a Svatý Augustin, pro které bylo víceméně samozřejmé, že části Starého Zákona je na místě chápat jako podobenství, alegorii, tedy jako výklad něčeho hlubšího, něčeho, co nás zasahuje i přesahuje. Svatý Augustin dokonce říká, že teologové mají nechat astronomii astronomům a neplést se jim do řemesla. To není myšlenka, na kterou bylo nutno čekat až do doby moderní.

Nemůžeme vědět, koho přesně se Koperník bál. Z osudů Galilea však vyplývá, že mohl mít důvody se bát nejen primitivní reakce, ale i reakce vzdělanců. Protože vědění, to je také určitá moc. A když někdo zpochybní, co hlásáte, na čem je založena vaše kariéra, tak se vám to možná nebude líbit.

A nebyli to jen učenci na universitách, ale také učenci v klášterech. To bylo ještě do 19. století běžné, že v klášterech se věda pěstovala. Třeba Mendel, zakladatel genetiky, byl opat brněnského kláštera augustiniánů. Pro Koperníka a později Galilea největší nebezpečí hrozilo ze strany dominikánů, tedy řádu, který kombinoval vzdělanost a boj proti herezi. Inkvizitoři se rekrutovali právě z tohoto řádu. Vzdělávací program dominikánů zahrnoval gramatiku, logiku, přírodní filosofii a teologii.

A o tu přírodní filosofii šlo v první řadě. Dnes téměř nikdo netuší, co to bylo. Součástí přírodní filosofie byla i výuka fyziky. Jenomže to byla úplně jiná fyzika než dnes. Oni se neptali, jak něco funguje, ale proč to funguje. Představte si takového profesora nebo vzdělaného mnicha z 16. století, který by se dostal na hodinu fyziky, jak ji máte dnes. Na té hodině by se probíral rovnoměrný přímočarý pohyb, tedy zákon setrvačnosti. Ten středověký profesor by vstal a řekl by třeba: *To je ale úplná blbost, že by se těleso mohlo trvale pohybovat vpřed a nezastavit. Proč by to dělalo? Máte pro to nějaké vysvětlení?* Středoškolský profesor dnešní doby, co myslíte, že by odpověděl?

Za mých mladých let by nejspíše řekl: *Tak to prostě je, o tom nemá cenu se bavit.* Námitka jeho oponenta: *Jak to, že to tak je? Všechno okolo mě, co se pohybuje, se přece vždy zastaví. To je přirozenost hmoty, že spěje ke klidu.*

Pojmy jako sympatie a antipatie, které používáme o lidech, se používaly o neživých i živých objektech. Například magnet přitahuje železo, protože jsou si sympatické. Podle Aristotela, když přijdeme k řece, tak se nám chce čurat. Protože mezi tekutinami je sympatie. Možná nám to přijde k smíchu, ale ona to byla věda, která se snažila vysvětlit, že ten svět okolo nás tak nějak pěkně drží pohromadě, neustále spěje k harmonii, k přirozenému uspořádání věcí. Proto se valící kámen musí zastavit, protože jeho přirozenost je se nehýbat. A dovedete si představit, že když takové věci do vás hustí na škole, na universitě, tak je vezmete vážně.

Ten důraz na přirozenost vedl občas k tvrzením, která prostě nebyla pravda. Třeba, že větší kámen má více sympatií k Zemi, a proto padá rychleji než malý kámen. Snadno se dá ověřit, že tomu tak není. To je to, co udělal později Galileo. Totiž, že měřil, jak rychle padají kameny. Údajně ze šikmé věže v Pise. Už to, že něco měřil, že se snažil vyložit svět okolo nás pomocí matematiky, některé jeho kolegy profesory rozčilovalo. Přední učitelé fyziky té doby ve Florencii vehementně prosazovali názor, že matematika do fyziky nepatří. Jde přece o to pochopit příčinu. Ta je založená na antipatiích, sympatiích a jiných takových vztazích.

Těm je třeba rozumět a ne něco nějak upatlaně měřit. Ti lidé, co to říkali, měli vliv. Velký vliv. Byli to experti a autority.

Jenomže v astronomii, tam se měřit mohlo. A vlastně muselo, když se zákazníkovi zachtělo horoskopu. Aristotelská představa světa, kterou převzali středověcí učenci, byla, že svět je rozdělen do sfér. Zatímco tady na Zemi jsou věci nedokonalé, takže nemá smysl moc to detailně zkoumat, nahoře v nebeské sféře je vše dokonalé a neměnné. Proto všechny dráhy nebeských těles musí být kruhové, protože kruh je dokonalý. A protože je v nebeské sféře vše dokonalé, tak tam nedochází ke změnám. Vše je tam přesné, dokonalé, a tedy měřitelné.

Galileo Galilei začal svoji vědeckou dráhu v Pise, pak byl profesorem v Padově a pak se stal placeným učencem na mediceském dvoře ve Florencii. Bavit se rád s lidmi opačných názorů, kamarádil se i s církevními hodnostáři, z nichž důležitý pro náš příběh bude kardinál Bellarmine. Svoje kolegy filosofy štvál tím, že i v přátelských hovorech jim naznačoval, že ve skutečnosti světu okolo sebe nerozumějí a že tu neznalost skrývají za řeči o sympatiích, antipatiích atd. Někomu to přijde jako nějaký vedlejší střet, ale pro mnohé to bylo něco zásadního. Docházelo ke zpochybnění základů toho, co se v té době učilo.

Galileo se o koperníkovskou koncepci zpočátku vůbec nezajímal. Nicméně když došel k názoru, že nelze vyložit příliv a odliv bez toho, že budeme předpokládat rotaci zeměkoule, tak po koperníkovském modelu sáhl. A pak následoval jeden důvod za druhým, proč u něj zůstat. Supernova roku 1604. Podle přírodních filosofů musela být součástí pozemské sféry, protože ta nebeská byla neměnná. Jenomže kdyby byla supernova meteorologický jev, tak by musela mít měřitelnou paralaxu. A to neměla, což Galileo vyzkoušel tím, že provedl pozorování na různých místech Itálie. Galileo, tehdy v Padově, byl požádán, aby o supernově promluvil ve veřejné přednášce. Ty přednášky byly tři a byla to velká událost. Do posluchárny se vešlo tři sta lidí, ale na přednášku přišlo lidí tisíc.

V roce 1604 Galileo ještě neměl k dispozici dalekohled. Dalekohled vynalezli v Holandsku roku 1608 a hned si ho nechali patentovat. Galileo se o tom dozvěděl v roce 1609. Byl v té době ve finanční tísní, měl tři děti s paní, se kterou se nikdy neoženil, a musel vyplatit podle otcovy závěti velké věno sestře. Jeho bratr Michelangelo zmizel v Polsku i se svým podílem. Galilea napadlo, že by si mohl přivydělat tak, že dalekohled zkonstruuje nezávisle a nabídne ho Benátkám, pod které Padova, kde učil, spadala. Dalekohledu se tehdy říkalo špionážní brýle. Vojenský význam byl v tom, že nepřátelské loďstvo spatříte dříve než ten, kdo by dalekohled neměl. Galileo bez toho, že by holandský dalekohled viděl nebo znal jeho popis, sestrojil dalekohled zvětšující nejprve dvakrát, a pak pětikrát. Snažil se ho prodat benátskému dóžeti. Protože Padova Benátkám patřila, tak Benátky platily profesory na padovské universitě. Galileovi nabídli zvýšit plat dvojnásobně, ale až po skončení jeho současné smlouvy. To se Galileovi nelíbilo

a vstoupil do jednání s mediceskými knížaty ve Florencii. Tam se mu dohodnout podařilo a získal místo učence u jejich dvora. To už měl dalekohled, který zvětšoval dvacetinásobně.

Začal se dívat na oblohu a napsal o tom zprávu. Jezuita Clavius, rodák z Bamberku, vynikající matematik a astronom, autor našeho, tedy gregoriánského kalendáře, naprosto odmítl nejpozoruhodnější Galileovo pozorování, totiž že na Měsíci jsou hory. To bylo zcela proti učení přírodní filosofie, neboť podle ní jsou všechny objekty v nebeské sféře dokonalé, tedy kulaté. Tvrdil, že nic takového být nemůže, že to jsou nějaké vady čoček. Když se dalekohledů objevilo více, tak už takové tvrzení nebylo možno udržet. Jednoho z Claviových přátel však napadla možnost, že celý Měsíc je zalitý do průhledného gelu, což umožňuje držet názor, že je dokonale kulatý. Ani to dlouho obstát nemohlo. Byli však přírodní filosofové, kteří prohlásili, že oni se nikdy do dalekohledu nepodívají. Ze zásady.

Galileo mezitím začal pozorovat Venuši. Existence fází, tedy že Venuše prochází podobnou proměnou jako Měsíc, se stala další důvodem, proč přijmout koperníkovský systém. To ale neznamená, že by ho uměl dokázat. Takový důkaz přišel až o více než dvě století později. Byla to ale hypotéza, která umožňovala dobré vysvětlení různých úkazů. Tak to s vědeckými poznatky chodí. Přírodní filosofové si ovšem přáli důkaz v rámci svého systému. A ten jim samozřejmě Galileo nabídnout nemohl. Docházelo tak k disputacím a Galileo v nich vyhrával. Byl stále známější. Jeho hvězda stoupala. Papež Pavel V. ho přijal na audienci a vyptával se ho na jeho výzkumy. Kardinál Barberini, pozdější papež Urban VIII., se dokonce v jisté diskusi postavil za Galileia.

Jenomže věci se začaly měnit, když do vědeckého bádání začali strkat nos dominikáni a začali argumentovat Písmem. Galileo popírá knihu Jozue, zazněl jejich poplašný ryk. Galileo se snažil vysvětlovat, že Písmo a věda by se míchat neměly. Kardinál Bellarmine, který byl víceméně Galileův příznivec, navrhoval, aby Galileo jasně řekl, že koperníkovský systém je jen hypotéza. To ale Galileo odmítl. Tomu odmítnutí se zřejmě často špatně rozumí. Šlo mu zdá se daleko více o princip vědecké práce, o to, aby byla na Písmu nezávislá, nežli konkrétně o Koperníka. Vlastně mu šlo o církev, kterou zřejmě upřímně miloval. Nechtěl, aby se stala směšnou.

Seběhlo se několik nepříznivých okolností. Vrcholilo protireformační tažení, takže katolická církev se vnitřně potřebovala semknout. Proto měla velkou nechuť k vnitřním sporům. Navíc papež Pavel V. měl vztek na intelektuály kvůli vleklým sporům dominikánů a jezuitů ohledně svobodné vůle. Řešení takových sporů mu zabíralo čas, jež potřeboval na řešení palčivějších otázek. Snad kvůli tomu si navykl utínat intelektuální spory uvnitř katolické církve v samém zárodku.

Neklid, který v kruzích přírodní filosofie rostl, s sebou nesl tlak na papeže, aby zasáhl. Ten po dohodě s kardinálem Bellarminim požádal inkvizici, aby posoudila, zda ústřední tvrzení koperníkovského systému jsou heretická, či nikoliv.

ZDE JE VÝSLEDEK

Tvrzení 1

Slunce je ve středu světa a naprosto nehybné z hlediska změny místa.

Rozhodčí nález: *Všichni říkají, že uvedené tvrzení je hloupé a absurdní z filosofického hlediska, a formálně heretické, neboť je v protikladu vůči jasnému vyjádření mnoha míst ve Svatém Písmu, a to jak co do jejich textu, tak podle obvyklého výkladu církevními otci a doktory teologie.*

Tvrzení 2

Země není ani ve středu vesmíru, ani není nehybná, ale pohybuje se jako celek v denním pohybu.

Rozhodčí nález: *Všichni říkají, že z filosofického hlediska je třeba stejného odmítnutí. Co se týče teologické pravdy, tak je to přinejmenším omyl víry.*

V těch nálezech se nejprve mluví o filosofii a pak teprve o teologii. Je jasné, koho inkvizitoři konzultovali. To podstatné, co změnilo Galileův život, však nebyly tyto nálezy samotné. Podle zvyklostí inkvizice další opatření závisela na jednání heretika. Pokud nález přijme, tak se prostě předpokládá, že dále se bude chovat podle nálezu a nic není dalšího třeba dělat. Pokud se bude zpěčovat, tak přijdou další opatření. Bylo dohodnuto, že pokud se Galileo se bude bránit, tak mu bude nařizeno, že nesmí uvedená tvrzení zastávat, hájit a učit.

Bellarmini byl pověřen, aby rozhodnutí inkvizice Galileovi sdělil. Jenže dominikánští inkvizitoři Bellarminimu věřili málo. Byl to přece jezuita. A tak se bez ohlášení na schůzku Bellarminiho a Galilea dostavili. Zaznamenali, že Bellarmini něco říká Galileovi u dveří, a domysleli se, asi právem, že Galileovi radí, aby mlčel a nebránil se. Což je vedlo k tomu, že onen zákaz zastávat, hájit a učit Galileovi přečetli a dali do zápisu. Bellarmini jim později vynadal, zápis odmítl podepsat a Galileovi poslal podepsané ony dva rozhodčí nálezy bez jakékoliv dalšího opatření. To se stalo 26. února 1616. Nevíme s úplnou jistotou, zda to bylo přesně tak. Ale je to pravděpodobné.

Galileo pracoval v zásadě nerušeně až do roku 1632. Setkal se několikrát s papežem Urbanem VIII., kterému dokonce koperníkovský systém vysvětloval. Papež považoval ono rozhodnutí inkvizice za nepodařené, protože někteří němečtí kardinálové mu vykládali, jak toto rozhodnutí odhánělo od katolické církve případné konvertity, kterým bylo u protestantů těsno. Snad stojí za připomenutí, že se jezuité snažili získat také Komenského. Takových případů jistě bylo více.

dokončení článku v příštím čísle Brány

KONTAKTNÍ INFORMACE

ÚŘEDNÍ HODINY FARÁŘE DAVIDA NEČILA po předchozí domluvě

SBOR ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

Modřanská 1821/118, 147 00 Praha 4 – Braník

Telefon: 608 526 513 (farář David Nečil)

604 116 437 (kurátor Jan Jeroným Zvánovec)

E-mail: branik@evangnet.cz

ČÍSLO ÚČTU: I35027438/2010

Variabilní symboly:

0 nebo žádný var. symbol – dar na potřeby sboru,

111 dar na křesťanskou službu, 222 salár,

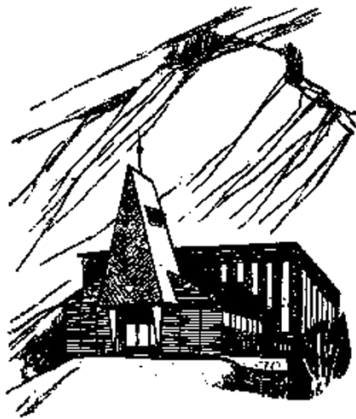
333 mimořádný dar, 444 Jeronýmova jednota,

555 nepálská studentka, 700 podpora Ukrajiny,

777 mimořádná sbírka,

888 stavební fond kostela,

999 celocírkevní (či seniorátní) sbírka

PRAVIDELNÝ SBOROVÝ PROGRAM

na 2. straně časopisu

web: <https://branik.evangnet.cz>

BRÁNA

měsíčník pro členy a příznivce sboru ČCE Praha-Braník

XXXII. ročník, číslo 4/duben 2026

Vychází zpravidla třetí neděli v měsíci.

Redakce: Eva Friedrichová, Jarka Pecharová, Alžběta Slabá.

Sazba: Miloš F. Pechar, kesolim@seznam.cz.

Korektury: David Navara, Jiří Holý, Petr Bísek.

Archiv časopisu: <https://branik.evangnet.cz/zivot-sboru/brana>.

Redakční uzávěrka časopisu je první pondělí v měsíci.

Příspěvky posílejte e-mailem: branicka-brana@evangnet.cz.

Autorům děkujeme za články i fotografie.

*křest Johany Zapletalové,
neděle 15. března*